

КИЇВСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

27 грудня 2022 року

м. Київ

№ 320/2276/22

Київський окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Панової Г.В., розглянувши у порядку письмового провадження за правилами спрощеного позовного провадження адміністративну справу

за позовом

до Головного управління Пенсійного фонду України у Київській області

про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії,

В С Т А Н О В И В:

До Київського окружного адміністративного суду звернувся [REDACTED] з позовом до Головного управління Пенсійного фонду України у Київській області, в якому позивач просить суд:

- визнати протиправними дії Головного управління Пенсійного фонду України у Київській області щодо зменшення розміру пенсії з 80% на 70% сум грошового забезпечення [REDACTED];

- зобов'язати Головне управління Пенсійного фонду України у Київській області здійснити з 01.01.2016 року перерахунок пенсії [REDACTED] відповідно до ст. 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб звільнених з військової служби та деяких інших осіб», у порядку і розмірах визначених Постановою Кабінету Міністрів України № 103 від 21.02.2018 року «Про перерахунок пенсії особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» однією сумою у повному обсязі без обмежень розміру однією сумою у повному обсязі без обмежень розміру з урахуванням щомісячної доплати сумі 2000 гривень, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 713 від 14.07.2021 року «Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб» виходячи з відсоткового значення розміру пенсії 80 % сум грошового забезпечення та здійснити виплату з урахуванням виплачених сум.

Обґрунтовуючи свої вимоги, позивач зазначив, що він отримує пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 09.04.1992 № 2262-ХІІ (далі Закон - № 2262), розмір якої становив на момент призначення 80% сум грошового забезпечення. На підставі прийнятої Кабінетом Міністрів України постанови від 21.02.2018 № 103 «Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» (далі - Постанова №103) Головним управлінням Пенсійного фонду України у Київській області було здійснено перерахунок пенсії позивача, однак її розмір було зменшено з 80% до 70% сум грошового забезпечення на підставі частини другої статті 13 Закону № 2262 в редакції, чинній на час перерахунку пенсії. На думку позивача, оскільки призначення та перерахунок пенсії є різними за змістом та механізмом процедурами, внесені зміни до частини другої статті 13 Закону № 2262 не стосуються перерахунку вже призначеної пенсії, а тому має застосовуватися розмір грошового забезпечення у відсотках, який встановлено на момент призначення пенсії.

Ухвалою Київського окружного адміністративного суду від 14.02.2022 відкрито провадження у справі та вирішено здійснювати розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення сторін за наявними у справі матеріалами.

Також суд запропонував відповідачу протягом п'ятнадцяти днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі подати до суду відзив на позовну заяву.

Копію ухвали суду від 14.02.2022 та копію позовної заяви було направлено відповідачу на електронну адресу та відповідно до відомостей звіту про доставлення електронного листа 17.02.2022 доставлено на електронну адресу відповідача.

Відповідно до приписів частини п'ятої статті 162 Кодексу адміністративного судочинства України відзив подається в строк, встановлений судом, який не може бути меншим п'ятнадцяти днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі. Суд має встановити такий строк подання відзиву, який дасть змогу відповідачу підготувати його та відповідні докази, а іншим учасникам справи - отримати відзив до початку першого підготовчого засідання у справі.

Приписами частини першої - другої статті 175 Кодексу адміністративного судочинства України обумовлено що, у строк, встановлений судом в ухвалі про відкриття провадження у справі, відповідач має право надіслати: 1) суду - відзив на позовну заяву і всі письмові та електронні докази (які можливо доставити до суду), висновки експертів і заяви свідків, що підтверджують заперечення проти позову; 2) позивачу, іншим відповідачам, третім особам - копію відзиву та доданих до нього документів.

У разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин суд має право вирішити спір за наявними матеріалами справи.

Також вказаною постановою затвердженого схему окладів за спеціальним званням поліцейських у розмірах згідно з додатком 1; схему посадових окладів курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, із числа осіб, які не перебували на службі в поліції перед зарахуванням на навчання, у розмірах згідно з додатком 2; схему тарифних коефіцієнтів за посадами курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, у розмірах згідно з додатком 21; схеми посадових

окладів поліцейських у розмірах згідно з додатками 3 - 10.

Постанова КМУ № 988 набрала чинності з 02.12.2015.

21.02.2018 Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 103, відповідно до пункту 3 якої постановлено перерахувати з 1 січня 2016 р. пенсії, призначені згідно із Законом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ (міліції) за прирівняною посадою з розміру грошового забезпечення поліцейського, враховуючи відповідні оклади за посадою, спеціальним званням, відсоткову надбавку за вислугу років, щомісячні додаткові види грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії в розмірах, установлених законодавством, з якого було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, за січень 2016 р. відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 988 «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції» (Офіційний вісник України, 2015 р., № 96, ст. 3281). Розмір премії визначається у середніх розмірах, що фактично виплачені за відповідною посадою (посадами) поліцейського за січень 2016 року.

Постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2008 № 45 затверджено Порядок проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (далі - Порядок № 45), відповідно до пункту 3 якого на підставі списків уповноважені органи готують довідки про розмір грошового забезпечення, що враховується для перерахунку пенсій, для кожної особи, зазначеної в списку, за формою згідно з додатками 2 і 3 (далі - довідки) та у місячний строк подають їх головним управлінням Пенсійного фонду України. Зазначені довідки надсилаються до державних органів, у яких особи проходили службу до відрядження, а їх уповноважені органи подають довідки у п'ятиденний строк головним управлінням Пенсійного фонду України.

Пунктом 4 Порядку № 45 перерахунок пенсії здійснюється на момент виникнення такого права і проводиться у строки, передбачені частинами другою і третьою статті 51 Закону. Якщо внаслідок перерахунку розмір зменшується, пенсія виплачується в раніше встановленому розмірі.

Отже, стаття 63 Закону № 2262 визначає як обов'язкову підставу для здійснення перерахунку пенсії - підвищення грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, осіб, які мають право на пенсію за цим Законом. Ця норма також делегує Кабінету Міністрів України визначення умов, порядку та розмірів перерахунку пенсії за цим Законом.

Кабінет Міністрів України у Порядку № 45 визначив, що перерахунок пенсії здійснюється на момент виникнення такого права.

У зв'язку з прийняттям Кабінетом Міністрів України Постанови № 988, якою з грудня 2015 року змінено грошове забезпечення поліцейських у позивача виникло право на перерахунок призначеної пенсії.

Відповідно до частини четвертої статті 63 Закону № 2262 умови, порядок та розміри вказаного перерахунку визначені Постановою КМУ № 103, якою постановлено здійснити перерахунок на підставі вказаного Закону пенсій з 1 січня 2016 року.

Суд зазначає, що стаття 13 Закону № 2262 регулює порядок призначення пенсій, а стаття 63 визначає підстави, умови і порядок їх перерахунку.

Зміни до статті 63 Закону № 2262 ані Законом № 3668, ані Законом № 1166 у частині підстав, умов, розміру або порядку перерахунку пенсій не вносилися.

Постанови Кабінету Міністрів України № 45 і № 103 також не містять жодних положень про зміну відсоткового значення розміру призначених пенсій при їх перерахунку.

Системний аналіз наведених норм права дає підстави для висновку, що внесені Законом № 3668 та Законом № 1166 зміни до статті 13 Закону № 2262 щодо розміру пенсії у відсотках стосуються порядку призначення пенсії за вислугу років військовослужбовцям та особам, які мають право на пенсію за цим Законом у разі реалізації ними права на пенсійне забезпечення, а не перерахунку вже призначеної пенсії. Процедура призначення та перерахунку пенсії є різними за змістом і механізмом їх проведення. Нормами, які визначають механізм здійснення перерахунку пенсії за вислугу років є норми статті 63 Закону № 2262, яка змін у зв'язку з прийняттям Закону № 3668 та Закону № 1166 не зазнала.

З урахуванням викладеного, суд дійшов висновку, що при перерахунку пенсії позивача з 1 січня 2016 року відповідно до статті 63 Закону № 2262 на підставі Постанови КМУ № 103 відсутні підстави для застосування механізму нового обчислення пенсії із застосуванням норм частини другої статті 13 Закону № 2262, яка застосовується саме при призначенні пенсії. Тому при перерахунку пенсії змінною величиною є лише розмір грошового забезпечення, натомість відсоткове значення розміру основної пенсії, яке обчислювалося при її призначенні відповідно до наявної у позивача вислуги років, є незмінним.

Аналогічна правова позиція викладена Верховним Судом у рішенні від 04.02.2019 у зразковій справі № 240/5401/18, яке залишене без змін постановою Великої Палати Верховного Суду від 16.10.2019.

У цьому рішенні вказані обставини зразкової справи, які обумовлюють типове застосування норм матеріального права:

- а) позивач є особою, якій призначено пенсію за вислугу років відповідно до Закону № 2262;
- б) відповідачем є відповідне Головне управління Пенсійного фонду України, на обліку в якому перебуває позивач;
- в) предметом спору є зміна відсоткового значення розміру пенсії при здійсненні її перерахунку з 1 січня 2018 року на підставі Постанови КМУ № 103 у зв'язку з підвищенням сум грошового забезпечення, що визначені станом на 1 березня 2018 року відповідно до Постанови КМУ № 704.

Враховуючи викладене, суд дійшов висновку про те, що відповідач протиправно здійснив зменшення відсоткового значення розміру пенсії при здійсненні її перерахунку з 80% до 70% сум грошового забезпечення.

Згідно з Рекомендацією № R (80) 2 комітету Міністрів державам-членам стосовно реалізації адміністративними органами влади дискреційних повноважень, прийнятою Комітетом Міністрів Ради Європи 11 травня 1980 року на 316-й нараді заступників міністрів, під дискреційним повноваженням слід розуміти повноваження, яке адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду - тобто, коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за даних обставин.

Отже, дискреційним повноваженням є повноваження, яке надає певний ступінь свободи адміністративному органу при прийнятті рішення, тобто, коли у межах, які визначені законом, адміністративний орган має можливість самостійно (на власний розсуд) обрати один з кількох варіантів рішення.

Суд, перевіряючи рішення, дію чи бездіяльність суб'єкта владних повноважень на відповідність закріпленій частиною другою статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України критеріям, не втручається у дискрецію (вільний розсуд) владних повноважень поза межами перевірки за названими критеріями.

Водночас, згідно пункту 4 частини другої статті 245 Кодексу адміністративного судочинства України у разі задоволення адміністративного позову суд може прийняти рішення про зобов'язання відповідача вчинити певні дії. При цьому, у випадку, коли закон встановлює повноваження суб'єкта публічної влади в імперативній формі, тобто його діяльність чітко визначена законом, то суд зобов'язує відповідача прийняти конкретне рішення чи вчинити певну дію. У випадку, коли ж суб'єкт наділений дискреційними повноваженнями, то суд може лише вказати на виявлені порушення, допущені при прийнятті оскаржуваного рішення (дій), та зазначити норму закону, яку відповідач повинен застосувати при вчиненні дії (прийнятті рішення), з урахуванням встановлених судом обставин.

З урахуванням тієї обставини, що оскаржувані дії відповідача у розглядуваній ситуації не ґрунтуються на дискреційних повноваженнях відповідача як суб'єкта владних повноважень, оскільки алгоритм їх дій чітко зазначений законодавчо, у даному випадку задоволення позову в частині дій зобов'язального характеру не є втручанням у дискреційні повноваження відповідача, отже в цій частині вимоги позивача підлягають задоволенню.

У зв'язку з цим, суд вважає, що позовні вимоги в цій частині позову є обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню у повному обсязі.

При цьому, не підлягають задоволенню позовні вимоги про зобов'язання Головного управління Пенсійного фонду України у Київській області здійснити виплату перерахованої пенсії однією сумою у повному обсязі без обмежень розміру однією сумою, оскільки в цій частині позову судом не встановлено порушеного права позивача з огляду на те, що відповідачем іще не було проведено перерахунку пенсії позивача з 01.01.2016 виходячи з відсоткового розміру пенсії 80 відсотків.

Суд зауважує, що відповідач ще не ухвалював рішення щодо перерахунку призначеної позивачу пенсії на виконання цього рішення суду, наразі відсутні підстави вважати, що права позивача у зазначеній частині при здійсненні такого перерахунку будуть порушені.

З тих же підстав не підлягають задоволенню вимоги позивача про зобов'язання відповідача перерахувати та виплатити позивачу пенсію з урахуванням щомісячної доплати суми 2000 гривень, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 713 від 14.07.2021 року «Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб» оскільки позивачем не надано доказів звернення до відповідача з вказаними вимогами.

При цьому, у листі відповідача від 20.09.2021 № [REDACTED] у відповідь на адвокатський запит позивача питання щодо перерахунку та виплати позивачу пенсії з урахуванням щомісячної доплати в сумі 2000,00 грн. відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №713 від 14.07.2021 не вирішувалось.

Враховуючи зазначене вимоги позивача про зобов'язання відповідача здійснити перерахунок та виплату позивачу пенсії з урахуванням щомісячної доплати в сумі 2000,00 грн. відповідно до Постанови КМУ № 713 від 14.07.2021 «Про додатковий соціальний захист окремих категорій осіб» є передчасними, а права позивача в цій частині відповідачем не порушені.

За загальним правилом, що випливає з принципу змагальності, кожна сторона повинна подати докази на підтвердження обставин, на які вона посилається, або на спростування обставин, про які стверджує інша сторона.

Відповідно до частини другої статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України, в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дій чи бездіяльності покладається на відповідача.

Системно проаналізувавши приписи законодавства України, що були чинними на момент виникнення спірних правовідносин між сторонами, зважаючи на взаємний та достатній зв'язок доказів у їх сукупності, суд дійшов висновку, що адміністративний позов підлягає задоволенню частково.

Відповідно до статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України, якщо судові рішення ухвалені на користь сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, суд присуджує всі здійснені нею документально підтверджені судові витрати за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав стороною у справі, або якщо стороною у справі виступала його посадова чи службова особа.

Відповідно до частини 1 статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України, при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Частиною третьою статті 139 Кодексу адміністративного судочинства України обумовлено, що при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Під час звернення з даним позовом до суду позивач судовий збір не сплачував відтак судовий збір розподілу не підлягає.

Керуючись статтями 9, 14, 73-78, 90, 143, 242-246, 250, 255 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

ВИРІШИВ:

1. Адміністративний позов задовольнити частково.
2. Визнати протиправними дії Головного управління Пенсійного фонду України у Київській області щодо зменшення розміру пенсії з 80% на 70% сум грошового забезпечення [REDACTED].
3. Зобов'язати Головне управління Пенсійного фонду України у Київській області здійснити з 01.01.2016 року перерахунок пенсії [REDACTED] відповідно до ст. 63 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб звільнених з військової служби та деяких інших осіб» у порядку і розмірах визначених Постановою Кабінету Міністрів України № 103 від 21.02.2018 року «Про перерахунок пенсії особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб» виходячи з відсоткового значення розміру пенсії 80 % сум грошового забезпечення та здійснити виплату з урахуванням виплачених сум.
4. У задоволенні іншої частини позовних вимог відмовити.

Рішення набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо скаргу не було подано. У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті апеляційного провадження чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Апеляційна скарга на рішення суду подається до Шостого апеляційного адміністративного суду протягом тридцяти днів з дня його проголошення.

У разі оголошення судом лише вступної та резолютивної частини рішення, або розгляду справи в порядку письмового провадження, апеляційна скарга подається протягом тридцяти днів з дня складення повного тексту рішення.

Суддя

Панова Г. В.